

Krádež virtuálních předmětů v příkladech z nizozemské judikatury¹

Eva Fialová

Kyberkriminalita je fenoménem, s nímž se současná společnost, jež někdy bývá nazývána informační společností, bude muset vypořádávat čím dál častěji. S tím souvisí nejen vznik nových forem trestné činnosti, nýbrž i přenesení některých tradičních kriminálních aktivit do prostředí internetu. Určit, zda se jedná o kriminální jednání, na něž se vztahují trestné činy, jejichž objektem je počítačový systém a data v něm uložená, či zda k tomuto jednání počítačový systém slouží pouze jako prostředek ke spáchání tradičního trestného činu, je problémem, se kterým se orgány činné v trestním řízení setkávají ve stále větší míře.

Jednou z problematických oblastí je odcizení virtuálního předmětu. Dá se odcizení virtuálního předmětu klasifikovat jako neoprávněné zacházení z daty v počítačovém systému, nebo se jedná o krádež věci, při níž byl počítačový systém pouze prostředkem použitým ke krádeži?

Krádeže virtuálních předmětů musely v minulých letech začít řešit i nizozemské soudy. Níže uvedené rozsudky a anotace k nim znamenají výrazný pokrok v právní kvalifikaci tohoto protiprávního jednání.

Soud prvního stupně v říjnu 2008 a odvolací soud v Leeuwardenu v listopadu 2009 byly postaveny před otázku, zda má virtuální předmět povahu věci v trestněprávním smyslu, a pokud ano, jestli je vůbec možno předmět sebrat jeho majiteli, jak předpokládá ustanovení o trestném činu krádeže nizozemského trestního zákoníku (*Wetboek van strafrecht*).

Amsterdamský soud prvního stupně musel pak v dubnu 2009 řešit rozdíl mezi již výše zmíněným neoprávněným zacházením z daty a krádeží virtuálního předmětu.

Nutno ještě podotknout, že soudní rozhodnutí mají v Nizozemsku kvaziprecedenční účinek. Soudce je sice formálně vázán pouze zákonem, avšak soudní rozhodnutí ve stejné nebo velmi podobné věci soudce bere v potaz a při svém rozhodování je zohledňuje. Nejvyšší autoritu mají přirozeně rozsudky Nejvyššího soudu (*Hoge Raad der Nederlanden*). Odchýlení se od právního názoru Nejvyššího soudu je důvodem k odvolání.² Lze tedy předpokládat výrazný vliv níže uvedených rozsudků na další judikaturu týkající se krádeže virtuálních předmětů.

I. Ukradený amulet

LJN: BK2773, Odvolací soud v Leeuwardenu

Rozsudek odvolacího soudu v Leeuwardenu z 10. listopadu 2009 vydaný na základě odvolání proti rozsudku soudu prvního stupně v Leeuwardenu z 21. října 2008.

Soud prvního stupně v Leeuwardenu odsoudil obžalovaného k trestům uvedeným v rozsudku tohoto soudu. Odvolání bylo podáno včas a předepsaným způsobem.

Státní zástupce navrhol pro obžalovaného trest veřejně prospěšných prací v rozsahu 160 hodin, při nesplnění tohoto subsidiárně 80 dní v zařízení pro mladistvé.

Rozhodnutí odvolacího soudu

Soud ruší rozsudek soudu prvního stupně a věc znovu projedná.

Obvinění

Soud bude posuzovat jednání, která se obžalovanému kladou za vinu, jakým je krádež s použitím násilí v souběhu s vyhrožováním. Všechna jednání byla spáchána ve skupině.

Obžalovanému je kladeno za vinu, že:

primárně:

6. září 2007 v (název obce) ve skupině s jinými, nebo sám, si protiprávně přivlastnil (virtuální) amulet a masku, jakož i mince (jež jsou virtuálními předměty v internetové hře RuneScape). Tyto předměty náležely zcela (jméno poškozeného). Krádeži předcházelo násilí a vyhrožování násilím za účelem krádež připravit, usnadnit si ji, nebo si zajistit útěk v případě dopadení při činu. Násilí spočívalo v úderech pěstí do hlavy a žeber poškozeného a kopání do hrudníku, žeber a beder. Obžalovaný se rovněž postavil proti poškozenému s nožem, s nímž prováděl pohyby spočívající v mávání, bodání a vrhání. Poškozenému hrozil slovy „zabiju tě“, či jinými slovy výhrůžné povahy. Obžalovaný strhnul poškozeného ze židle na podlahu, ovázal mu šátek kolem krku a stisknul mu hlavu.

Pokud by obžalovaný nebyl uznán vinným z výše uvedeného jednání, tak

6. září 2007 v (název obce) ve skupině s jinými, nebo sám, úmyslně týral poškozeného tím, že ho udeřil (vícekrát a silou) pěstí do hlavy a žeber a kopal ho do hrudníku, žeber a beder a že poškozeného strhnul ze židle na podlahu, ovázal mu šátek kolem krku a stisknul mu hlavu, čímž způsobil poškozenému bolest a zranění.

A/nebo

6. září 2007 v (název obce) ve skupině s jinými, nebo sám, vyhrožoval poškozenému zločinem proti životu, či alespoň těžkým týráním, nožem naměřeným na poškozeného, s nímž prováděl pohyby spočívající v mávání, bodání a vrhání. Poškozenému hrozil slovy „zabiju tě“, či jinými slovy výhrůžné povahy.

Projednání námitek

I. Námitka Salduz

Stanovisko obhajoby

Obhájce obžalovaného uvedl námitku založenou na rozsudku Evropského soudu pro lidská práva (dále: ESLP) ze dne 27. listopadu 2008 ve věci Salduz proti Turecku³, který byl Nejvyšším soudem (dále: NS) v rozsudku ze dne 30. června 2009 v podstatných rysech „přeložen“ do nizozemské judikatury.

¹ Překlad judikátů a poznámky pod čarou a zvýraznění: autorka.

² *Verbeugt, J.W.P.* Inleidings in het Nederlandse recht (*Úvod do nizozemského práva*), Haag: Boom Juridische uitgeverij, 2007.

³ Rozsudek ESLP z 27. listopadu 2008 v případě Salduz proti Turecku, stížnost č. 36391/02.

V tomto projednávaném případě nebyl mladistvý podezřelý – v rozporu s výše zmíněnou judikaturou – upozorněn na možnost právní pomoci během policejního výslechu. Rovněž nebyla podezřelému dána možnost poradit se ještě před začátkem výslechu se svým právním zástupcem. Podle obhájce představuje tento postup formální opomenutí v přípravném řízení, a jako takové musí mít za následek vyloučení policejního výslechu jako důkazu podle čl. 359a odst. 2 trestního řádu, jakož i podle čl. 6 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále: Úmluva).

Obhájce žádá, aby byl obžalovaný zproštěn viny, jelikož důkazy proti němu musí být prohlášeny na nezákonné.

Názor soudu

Soud zjistil, že obžalovaný byl zadržen 7. září 2007 v 11:55 v souvislosti s výše popsány mi skutky. Ze spisu vyplývá, že obžalovaný byl poprvé vyslýchán v 13:10, v 15:50 byl umístěn do cely a v 16:51 byl podruhé vyslechnut. Z písemného záznamu vyplývá, že podezřelý byl poučen o svém právu nevypovídat. Není však zřejmé, že byl poučen o právu na přítomnost právní pomoci u výslechu. Obžalovaný se přiznal k činu v přítomnosti protokolujících. Je zjištěno, že podezřelý byl navštíven advokátem ustaveným ex officio. Formulář o této návštěvě ovšem neobsahuje časový údaj. Z výše uvedeného časového sledu vyplývá, že podezřelý nemluvil s advokátem před výše uvedeným výslechem.

Podezřelý změnil na začátku trestního řízení výpověď a tvrdil, že policii neřekl pravdu.

Na základě judikatury ESLP rozhodl NS ve svém rozsudku ze dne 10. června 2009 následovně:

NS vyvozuje z rozhodnutí ESLP, že podezřelý, jenž je zadržen policií, má podle čl. 6 Úmluvy právo na konzultaci s advokátem před prvním policejním výslechem týkajícím se jeho účasti na trestném činu. Z toho vyplývá, že před prvním výslechem musí být podezřelý výslovně upozorněn na právo poradit se s advokátem. S výjimkou případů, kdy se podezřelý tohoto práva ať už výslovně, či mlčky vzdá, jakož i v případech existence důvodů, které nesnesou podle ESPL odkladu, musí být podezřelému v rámci možností dána příležitost, aby své právo realizoval. Toto platí jak pro zadržené dospělé, tak i pro zadržené mladistvé. Mladiství zadržení mají navíc během policejního výslechu právo na pomoc právního zástupce či jiné důvěrné osoby.

Pokud nedostane podezřelý možnost toto právo realizovat, znamená to v zásadě formální opomenutí ve smyslu čl. 359a trestního řádu.

Ve vztahu k právním následkům opomenutí rozhodl NS takto: „Na základě rozhodnutí ESLP se má za to, že se v tomto případě jedná o porušení důležitého trestněprávního předpisu či právní zásady. S přihlédnutím ke stanovisku ESLP, musí toto formální opomenutí vést k vyloučení výpovědi, která byla učiněna před poradou s právním zástupcem, z důkazního materiálu.“

Na základě tohoto došel soud k závěru, že výpověď obžalovaného na policii musí být vyloučena z důkazního materiálu. Toto nevylučuje použití výpovědi spoluobžalovaného proti tomu, jehož se formální opomenutí týkalo. Obžalovaný tak nemůže namítat porušení normy, pokud se toto porušení týká jiného obžalovaného. Proto toto formální opomenutí ve vztahu

ke spoluobžalovanému nemůže být namítáno proti obžalovanému, jehož práva byla zachována.

II. Je virtuální předmět věcí?

Stanovisko obhajoby

Obžalovanému se klade za vinu, že si v internetové hře RuneScape protiprávně (a násilně) přivlastnil amulet a masku. Obhájce uvádí, že virtuální amulet a maska nemůžou být posuzovány jako věci ve smyslu čl. 310 trestního zákoníku⁴. Tato věc není pouze hmatatelná nebo hmotná, ale – na rozdíl od elektriny – nemá žádnou ekonomickou hodnotu. Protože se nejedná o „věc“, musí být podle obhajoby obžalovaný zproštěn viny za primární trestný čin.

Názor soudu

Oznamovatel a obžalovaní jsou zapálenými hráči celosvětové internetové hry RuneScape. Hráči si vytvoří prostřednictvím osobního účtu své alter ego, přes které mohou vyvíjet různé aktivity, rozvíjet dovednosti, mohou bojovat či komunikovat se spoluhráči a plnit individuální úkoly. Za to dostávají body a získávají „předměty“ jako např. virtuální amulet a masku. Obžalovaný a spoluobžalovaní jsou primárně obviněni z krádeže těchto virtuálních předmětů.

Soud musí tedy odpovědět na otázku, zda jsou virtuální předměty věcmi ve smyslu čl. 310 trestního zákoníku. Myšlenka, že věc musí být hmotná, aby spadala do rozsahu tohoto článku, byla odmítnuta v judikátu o elektrině z roku 1921. NS tehdy judikoval, že elektrina je předmět s užitelskou hodnotou.

Relevantní je především skutečnost, zda má věc pro vlastníka hodnotu. Z posouzení věci vyplývá, že virtuální předměty měly pro oznamovatele, obžalovaného i spoluobžalované hodnotu.

Tehdy třináctiletý oznamovatel v této souvislosti prohlásil: „Na RuneScape jsem hodně bohatý, a protože jsem bohatý, jsem také velmi silný. S různými zbraněmi jsem velmi silný a téměř neporazitelný. Kvůli svému velkému majetku si měním na RuneScape heslo každé tři dny, protože se bojím, aby mě někdo nehacknul.“ Spoluobžalovaný prohlásil: „(Jméno poškozeného) měl před několika dny štěstí, protože našel předměty, které patřily mrtvému muži, jenž byl velmi bohatý a měl hodně cenných předmětů. Vlastně jsem mu to záviděl.“ Z těchto prohlášení se dá vyvodit, že majetek ve hře měl pro oznamovatele, obžalovaného i spoluobžalované skutečnou hodnotu, jež jim může být sebrána.

Na základě výše zmíněných skutečností soud rozhodl, že virtuální předměty jsou věcmi ve smyslu čl. 310 trestního zákoníku. **Relevantní rovněž je, že herní pravidla RuneScape nepředpokládají nabytí předmětů takovým způsobem, jakým se to stalo v tomto případě. Odebrání věcí bylo spácháno mimo kontext hry. Z tohoto důvodu se nejedná o virtuální jednání ve virtuálním světě, ale o skutečné jednání, jež virtuální svět ovlivnilo.**

III. Jsou naplněny ostatní podmínky skutkové podstaty trestného činu ve smyslu čl. 310 trestního zákoníku?

Stanovisko obhajoby je, že se zde nejedná o vlastnictví či držbu virtuálních předmětů, nýbrž pouze o užívací právo hry RuneScape. Změna virtuálního vlastníka nepřináší změnu

⁴ Čl. 310 nizozemského trestního zákoníku: Ten, kdo sebere věc, která patří zcela, nebo zčásti jinému, s úmyslem si ji protiprávně přivlastnit, bude potrestán odnětím svobody až na čtyři roky nebo peněžním trestem čtvrté kategorie.

vlastnických práv ve fyzickém světě. Hra, v níž se jednání odehrálo, je ve vlastnictví Jagex Ltd. ze Spojeného království. Podle obhajoby došlo pouze k omezenému naplnění pojmu „patřit“ podle čl. 310 trestního zákoníku. *Soud má za prokázané, že oznamovatel ovládal ve hře své věci skutečně a výlučně. Pouze on měl po přihlášení na účet RuneScape možnost s amuletem a maskou nakládat. V trestněprávním smyslu patřily tyto věci oznamovateli. Krádež postihla jeho dispoziční moc nad věcmi. Že má hra RuneScape svého vlastníka, nepovažuje soud v tomto případě za relevantní.* Např. cestovní pas je nepochybně ve vlastnictví nizozemského státu, ale může být krádeží odebrán svému držiteli z jeho dispoziční moci. *Navíc jsou v tomto případě naplněny i další části skutkové podstaty trestného činu krádeže, a sice, že věc byla odebrána z dispoziční moci oznamovatele a byla přenesena do dispoziční moci obžalovaného. Toto se podle NS liší od odcizení např. softwaru, počítačových dat a PIN kódu. Oznamovatel nad těmito předměty neztrácí dispoziční moc. V těchto případech se o krádež nejedná.*

Dokazování

Na základě oznámení a výpovědi spoluobžalovaného za přítomnosti policie považuje soud za prokázané, že:

obžalovaný 6. září 2007 v (název obce) si ve skupině s jinými protiprávně přivlastnil virtuální amulet a masku, jenž jsou virtuálními předměty v internetové hře RuneScape. Tyto předměty náležely (jméno poškozeného). Krádeži předcházelo násilí a vyhrožování násilím za účelem krádež připravit a usnadnit ji. Násilí spočívalo v úderech pěstí do hlavy a žeber poškozeného a kopání do hrudníku, žeber a beder. Obžalovaný se rovněž postavil proti poškozenému s nožem, jímž prováděl pohyby spočívající v mávání a vrhání. Poškozenému hrozil slovy „zabiju tě“. Obžalovaný strhnul poškozeného ze židle na podlahu, ovázal mu šátek kolem krku a stisknul mu hlavu.

Ostatní skutečnosti soud nepovažuje za prokázané.

Kvalifikace

Dokázané skutečnosti jsou kvalifikovány jako trestný čin: krádeže, předcházené a prováděné násilím a hrozbou násilím spáchané za účelem krádež připravit a usnadnit ji. Tento čin byl spáchán dvěma a více osobami.

Trestní odpovědnost

Soud považuje obviněného za trestně odpovědného.

Uložení trestu

Soud ukládá trest na základě způsobu a vážnosti činu, osoby obžalovaného a okolností, za nichž byl čin spáchan. Obžalovaný spáchal krádež hrubým způsobem a za použití násilí. Spolu se spoluobžalovanými nutil oznamovatele otevřít účet ve hře RuneScape, a tím umožnit převedení virtuálních předmětů na svůj účet. To vše za použití zastrašování a násilí. Z výpovědi jednoho ze spoluobžalovaných vyplývá, že se jednalo o předem připravený plán. Když oznamovatel odmítl dobrovolně své předměty předat, užili obžalovaní výhrůžek a násilí. Když oznamovatel ležel na zemi, obžalovaný a spoluobžalovaní stáli na jeho těle. Poté byl konfrontován s kuchyňským nožem. Rovněž mu bylo vyhrožováno zabitím. Z výpovědi lékaře vyplývá, že oznamovatel utrpěl odřeniny a podlitiny na celém těle. Bylo zde rovněž podezření na vnitřní

zranění a vnitřní krvácení a byla konstatována psychická újma. Soud je toho názoru, že oznamovatel bude ještě dlouhou dobu trpět následky tohoto činu.

Ve prospěch obžalovaného mluví skutečnost, že nemá ke dni 24. července 2009 žádný záznam v trestním rejstříku.

Aplikovaná ustanovení zákona

Soud věc posuzoval podle článků 77a, 77g, 77i, 77m, 77n, 77x, 77y, 77z, 310 a 312 trestního zákoníku.

Rozsudek odvolacího soudu

Soud ruší rozsudek soudu prvního stupně a nahrazuje ho svým rozsudkem:

Soud shledává obžalovaného vinným z primárního obvinění, jak bylo kvalifikováno výše.

Ostatní jednání nepovažuje za prokázané a obžalovaného z nich zprošťuje viny.

Odsuzuje obžalovaného k umístění v zařízení pro mladistvé v trvání jednoho měsíce.

Ukládá trest obecně prospěšných prací v rozsahu 100 hodin. Pokud obžalovaný tento trest náležitě nevykoná, bude nahrazen umístěním v zařízení pro mladistvé v trvání 80 dnů.

Anotace k judikátu

Hra RuneScape je online hra, v níž si hráči po založení osobního účtu vytvoří svou virtuální postavu, jejímž prostřednictvím plní různé herní úkoly, získávají virtuální dovednosti a virtuální předměty.

Odvolací soud v nizozemském Leeuwardenu řešil případ několika mladistvých pachatelů, kteří za použití násilí donutili svého známého k převedení jeho virtuálních předmětů (konkrétně masky a amuletu) na svůj účet.

Soud se zabýval otázkou, zda je virtuální předmět věci ve smyslu trestního zákona a jako takový může být předmětem krádeže. Nizozemský soud odpověděl na tuto otázku kladně. Nejprve se soud zabýval tím, jestli mají virtuální předměty pro svého vlastníka hodnotu. Z vyjádření pachatelů a poškozeného vyplynulo, že pro ně nepochybně hodnotu měly.

Další otázkou bylo, zda poškozenému věc v trestněprávním smyslu patřila a zda mu mohla být sebrána. Pro soud byla rozhodující skutečnost, že poškozený měl (po přihlášení se na svůj účet ve hře) jako jediný možnost skutečně a výlučně s virtuálními předměty disponovat. Po jejich převedení na účet pachatele poškozený tuto dispoziční možnost ztratil a pachatelé ji naopak získali. Z tohoto důvodu se na krádež virtuálního předmětu nedá pohlížet stejně jako na odcizení softwaru či jiných dat, neboť poškozený neztrácí nad těmito daty dispoziční moc.

Rozsudek nizozemského odvolacího soudu postavil na roveň krádež skutečných a virtuálních věcí. Virtuální věci mají pro (často nezletilé) hráče stejnou hodnotu jako věci skutečné. Tato hodnota může, ale i nemusí, být vyjádřena ve skutečných penězích. Na počtu a hodnotě věcí pak závisí postavení hráče v online hře. Čím víc virtuálních věcí hráč na svém herním účtu má, tím je ve hře úspěšnější.

Virtuální věc je plně v dispozici online hráče. Po přihlášení se na účet může hráč tuto věc prodat, darovat, směnit, nebo s ní činit jiné úkony předvídané pravidly konkrétní hry. Z tohoto

učinil soud závěr, že hráč virtuální věc v trestněprávním smyslu vlastní. Kdo je majitelem práv k online hře, není podle rozhodnutí soudu relevantní.

Lze si představit, že herní pravidla povolují věc v rámci hry ukrást jinému hráči, resp. jeho virtuální herní postavě. Taková „krádež“ by trestná nebyla, neboť každý hráč musí souhlasit před započítáním online hry s jejími pravidly. V nizozemském případě se krádež udála mimo kontext hry, a navíc s použitím násilí. Pachatelé převedli virtuální věci z herního účtu okradeného na svůj účet, čímž mu odebrali možnost s věcmi nakládat, a sobě nakládání s věcmi naopak umožnili. Na základě tohoto faktu soud rozhodl, že pachatelé virtuální věc hráč v trestněprávním smyslu sebrali, a dopustili se tudíž trestného činu krádeže podle nizozemského trestního zákona. Dlužno podotknout, že nizozemské ustanovení čl. 310 o trestném činu krádeže se podstatně neliší od § 205 odst. 1 českého trestního zákoníku č. 40/2009 Sb.

II. Habbo Hotel

LJN: BH9789, soud prvního stupně v Amsterdamu

Datum vynesení rozsudku: 2. dubna 2009

Rozsudek vydán na základě odporu proti rozsudku ve zkráceném řízení vedeném soudcem ve věcech mládeže v Amsterdamu v trestním řízení.

1. Obvinění

Obžalovanému jsou za vinu kladeny skutečnosti popsány v obžalobě, jež tvoří přílohu tohoto rozsudku. Skutečnosti uvedené v obžalobě platí spolu s níže uvedenými skutečnostmi.

2. Předběžné otázky

Platnost obžaloby:

Po prostudování textu obžaloby je zřejmé, že nesprávně uvedené části obžaloby byly vypuštěny.

Uskutečněná jednání byla rozdělena do dvou kategorií:

1. Jednání, jež měla být uskutečněna (správným) odpovězením na tajnou přihlašovací otázku, zaměřená na získání přihlašovacích údajů uživatelů www.hotmail.com.

2. Jednání, jež měla být uskutečněna pomocí tzv. falešné stránky („fake site“) www.hotmail.com a tzv. „keyloggeru“⁵, zaměřená na získání přihlašovacích údajů uživatelů www.hotmail.com a www.habbohotel.nl.

Ve spojitosti s obsahem spisů a s ohledem na to, co bylo již projednáno, se má za to, že po předposledním odstavci listu 2 (1. skutek) a předposledním odstavci listu 4 (2. skutek) obžaloby byl nade vši pochybnost vynechán následující text:

Obžalovaný a/nebo spoluobžalovaný(i) otevřel(i) e-mailové zprávy v poště výše uvedených uživatelů, které pocházely ze serveru internetové stránky www.habbohotel.nl a/nebo ze serveru TTG Sulake B.V., a požádal(i) Habbo Hotel, aby mu/jim zaslal mailem nové uživatelské jméno a nové heslo. Poté se za použití nového uživatelského jména a hesla přihlásil(i) na stránce www.habbohotel.com na účty výše zmíněných uživatelů se jmény (jméno 1 – jméno 9).

⁵ Keylogger je spyware, který odečítá a zaznamenává stisky kláves na klávesnici. Bývá používán k protiprávnímu získávání přístupových hesel.

Výše uvedený text byl v obžalobě omylem vynechán. Toto vynechání však nezakládá (částečnou) neplatnost obžaloby.

3. Hodnocení důkazů

Soudce ve věcech mládeže považuje za zákonně a přesvědčivě dokázáno, že obžalovaný:

1.

V období od 3. prosince 2006 do 18. února 2007 v (místo bydliště) úmyslně a protiprávně pronikl do automatizovaného systému, konkrétně na server internetové stránky www.habbohotel.com a/nebo server TTG Sulake B.V. a na server internetové stránky www.hotmail.com.

Poté obžalovaný převzal, odposlechl či zaznamenal údaje, jež byly uloženy, zpracovávány a přenášeny těmito automatizovanými systémy, na nichž se obžalovaný nalézal.

Obžalovaný odeslal e-mailovou poštou uživateli odkaz na internetové stránky www.habbohotel.com a TTG Sulake B.V. a na internetové stránky www.hotmail.com, konkrétně (jméno 9) tzv. falešnou stránku („fake site“).

Touto cestou požádal obžalovaný výše uvedeného uživatele, aby otevřel odkaz na „fake site“, jenž byl součástí přílohy e-mailové zprávy. Otevřením odkazu byl uživatel převeden na „fake site“ www.habbohotel.com, kde zadal své originální uživatelské jméno a heslo. Tímto způsobem si mohl obžalovaný přečíst a uložit přihlašovací údaje uživatele.

Následně se obžalovaný přihlásil na originální internetové stránce www.habbohotel.com s použitím uloženého uživatelského jména a hesla a otevřel e-mailové zprávy, jež přišly ze serveru www.habbohotel.com a/nebo ze serveru TTG Sulake B.V. Obžalovaný požádal Habbo Hotel, aby mu e-mailovou poštou poslal nové uživatelské jméno a heslo. Následně se s použitím nového uživatelského jména a hesla přihlásil na stránku www.habbohotel.com na habbohotelový účet výše zmíněného uživatele (jméno 9).

2.

V období od 3. prosince do 18. února v Amsterdamu či v Prinsenbeeku obžalovaný sebral virtuální kusy nábytku a jiné virtuální předměty z virtuálních hotelových pokojů uživatele (jméno 9) Habbo Hotelu na serveru www.habbohotel.com a TTG Sulake B.V. patříci uživateli (jméno 9). Tyto předměty mají hodnotu vyjádřitelnou v penězích. Záměrem obžalovaného bylo si tyto předměty protiprávně přivlastnit.

Toto spáchal obžalovaný tím, že odeslal e-mailovou poštou uživateli internetové stránky www.habbohotel.com a TTG Sulake B.V. a internetové stránky www.hotmail.com, konkrétně (jméno 9) tzv. falešnou stránku („fake site“).

Touto cestou požádal obžalovaný výše uvedeného uživatele, aby otevřel odkaz na „fake site“, jenž byl součástí přílohy e-mailové zprávy. Otevřením odkazu byl uživatel převeden na „fake site“ www.habbohotel.com, přičemž zadal originální uživatelské jméno a heslo. Tímto způsobem obžalovaný přečetl a uložil přihlašovací údaje uživatele.

Následně se obžalovaný přihlásil na originální internetové stránce www.habbohotel.com s použitím uloženého uživatelského jména a hesla a otevřel e-mailové zprávy, jež přišly ze serveru www.habbohotel.com a/nebo ze serveru TTG Sulake B.V. Obžalovaný požádal výše zmíněný Habbo Hotel, aby mu e-mailovou poštou poslal nové uživatelské jméno a heslo. Následně se s použitím nového uživatelského jména a hesla přihlásil na stránku www.habbohotel.com na habbohotelový účet výše zmíněného uživatele (jméno 9).

Poté obžalovaný odstranil virtuální kusy nábytku a jiné předměty, jež byly v digitální podobě přítomné ve virtuálním hotelovém pokoji výše zmíněného uživatele. Tyto předměty přesunul obžalovaný na svůj habbohotelový účet.

4. Dokazování

Možné zproštění obžaloby:

Jak právní zástupce obžalovaného správně uvedl, je obžalovaný zproštěn obžaloby týkající se spolupachatelství prvního a druhého skutku, jež bylo zaměřeno proti účtům uživatelů (jména 1–8). Ze spisů a skutečností, které vyšly před soudem najevo, je zřejmé, že všechna jednání týkající se těchto účtů byla spáchána spoluobžalovanými (spoluobžalovaní 1–3). Spolupachatelství na těchto jednáních nebylo obžalovanému zákonným a přesvědčivým způsobem prokázáno. Obžalovaný je rovněž zproštěn obžaloby ve věci spolupachatelství prvního a druhého skutku, jež bylo zaměřeno proti účtu uživatele (jméno 9). Ze spisů a skutečností, které vyšly před soudem najevo, je zřejmé, že tato jednání byla spáchána pouze obžalovaným.

5. Trestnost činu

Právní zástupce obžalovaného je toho názoru, že trestní stíhání obžalovaného pro skutek pod číslem 2 musí být zastaveno. K tomu uvedl, že jednání pod číslem 2 nemůže být kvalifikováno jako trestný čin. Při jednání pod číslem 1 došlo k porušení článku 138a trestního zákoníku⁶, jenž musí být považován za lex specialis k článkům 310 a 311 trestního zákoníku⁷ a s nímž bylo jednání pod číslem 2 v rozporu. Jednání předpokládaná v posledně uvedených člancích zákona, konkrétně sebrání věci, jsou součástí jednání, které je trestné podle článku 138a odst. 2 trestního zákoníku. Podle článku 55 odst. 2 trestního zákona⁸ musí být obvinění z jednání pod číslem 2 zastaveno.

Právní zástupce obžalovaného rovněž uvedl, že pokud by nebyl článek 138a trestního zákoníku považován za lex specialis, sebrání virtuálních předmětů je pokračování v jednání, jež spočívalo v zásahu do účtu jiného prostřednictvím převzetí a odposlechu přihlašovacích údajů jiného. Podle právního zástupce obžalovaného představují jednání uvedená v obžalobě jeden protiprávní projev vůle. Z toho vyplývá, že v této věci musí být uplatněn pouze článek 138a trestního zákoníku.

Soudce ve věcech mládeže odmítl tuto námitku a rozhodl následovně:

Text a důvodová zpráva k článku 138a trestního zákoníku nedávají žádný důvod k tak široké interpretaci tohoto článku, aby podle něj mohlo být posuzováno faktické sebrání věci, tj. odebrání věci z moci jiného.

První odstavec výše zmíněného článku mluví pouze o zásahu do automatického systému, a nemá proto takový rozsah, pod nějž by mohlo spadat jednání zaměřené k sebrání věci.

V článku 138a odst. 2 trestního zákoníku je sice užíváno „převzetí, odposlech a zaznamenání“⁹, přesto však, se zřetelem na důvodovou zprávu, je zákonodárce vykládá následovně:

„Odposlech a zaznamenání“ mají v trestním právu již ustálený výklad a jsou používány pro zachycení a uchování proudících údajů. Návrh novely trestního zákoníku tuto terminologii vymezuje přesněji. Z důvodu rozlišení mezi „odposloucháváním“ a zaznamenáváním“ je pojem „zaznamenávání“ používán, pokud jde o kopírování již existujících uložených údajů.

V tomto řízení se podle soudce ve věcech mládeže jedná o odposlouchávání, zaznamenávání a převzetí údajů, pouze co se týče přihlašovacích údajů hotmailového a habbohotelového účtu uživatele (jméno 9). Jak z dokazování vyplývá, byly údaje z hotmailu výše zmíněného uživatele zkopírovány prostřednictvím tzv. „fake site“ a údaje z habbohotelu odposlouchávány prostřednictvím komunikace z Habbohotelem přes hotmailový účet výše zmíněného uživatele. Následně byly tyto údaje obžalovaným převzaty.

Odebrání virtuálního nábytku a jiných virtuálních předmětů obžalovaným z habbohotelového uživatele nemůže být podle soudce ve věcech mládeže klasifikováno jako „odposlouchávání či zaznamenávání“ ve smyslu čl. 138a odst. 2 trestního zákoníku. Virtuální nábytek a jiné virtuální předměty nebyly zachyceny či uchovány. Rovněž nebylo prokázáno, že by tyto předměty byly v době odcizení proudícími údaji.

Soudce ve věcech mládeže není rovněž toho názoru, že by se jednalo o „převzetí“. Pod tento pojem nespadá sebrání virtuálního nábytku a jiných virtuálních předmětů z moci uživatele, v důsledku čehož s nimi tento uživatel již nemůže nakládat. Podle již citované důvodové zprávy se pojem „převzetí“ vztahuje pouze na kopírování údajů, přičemž ten, jehož údaje byly převzaty, zůstává vlastníkem těchto údajů a neztrácí možnost s nimi disponovat. Toto představuje podstatný rozdíl mezi „sebráním“ a převzetím“, protože „sebrání“ nemůže být kvalifikováno jako „převzetí“.

Tento čin se považuje za prokázaný a trestný podle zákona.

6. Trestní odpovědnost obžalovaného

Nebyly prokázány žádné okolnosti, které by vylučovaly trestní odpovědnost obžalovaného.

7. Uložení trestu

Soudce ve věcech mládeže bere při uložení trestu v úvahu následující skutečnosti:

Obžalovanému se klade za vinu proniknutí do interneto-

⁹ Nizozemsky overnemen, aftappen a opnemen.

⁶ Čl. 138a odst. 1 nizozemského trestního zákoníku upravuje trestný čin neoprávněného zásahu do počítačového systému. Odst. 2 je kvalifikovanou skutkovou podstatou tohoto trestného činu, při kterém jsou neoprávněně z počítačového systému převzata, odposlechnuta a zaznamenána data.

⁷ Čl. 310 viz výše. Čl. 311 je kvalifikovanou skutkovou podstatou k trestnému činu krádeže.

⁸ Čl. 55 nizozemského trestního zákoníku stanoví, že pokud se jedno jednání dá posuzovat podle obecné a speciální skutkové podstaty, použije se speciální skutková podstata.

vého a e-mailového účtu jiného s úmyslem se obohatit o jeho virtuální předměty. Tímto obžalovaný narušil jeho soukromí. K tomuto účelu si dokonce stáhnul speciální program, s jehož použitím se profesionálním způsobem dostal k přihlašovacím údajům jiného, aby následně pod falešnou identitou odebral jeho majetek, čímž tento utrpěl škodu.

Se stále rostoucím významem internetu a závislostí na něm je nezbytné, aby ho mohli uživatelé bezpečně používat a aby rovněž tomuto bezpečnému užívání věřili. Internet musí být proto uchráněn před tzv. „hackerstvím“. Ačkoli byl obžalovaný ještě mladého věku a účelem hry bylo podle jeho mínění shromáždit v Habbohotelu co nejvíce nábytku, nedává mu to právo na odcizení majetku jiného. **Obžalovaný jednal mimo kontext hry a herních pravidel Habbohotelu.** Na věci nic nemění ani skutečnost, že nebyl sám, kdo proniknul na server Habbohotelu.

Soudce ve věcech mládeže bere v úvahu, že obžalovaný nemá ke dni 22. září 2008 žádný záznam v trestním rejstříku a že mu v době spáchání trestného činu bylo teprve 14 let.

K nároku poškozeného

Z vyšetřování během soudního líčení vyšlo najevo, že nároky poškozených TTG Sulake B.V. a (osoba 1), (osoba 2) a (osoba 3) jsou takové povahy, že je není možno projednat v trestním řízení. Poškození mohou své nároky vymáhat v civilním řízení.

8. Aplikovaná ustanovení zákona

Trest se ukládá podle článků 77a, 77g, 77m, 77n, 77x, 77y, 77z, 77gg, 138a a 311 trestního zákoníku.

Na základě výše uvedeného dospěl soudce ve věcech mládeže k následujícímu rozhodnutí:

9. Rozhodnutí

Uznává obžalovaného vinným z jednání uvedeného pod bodem 3.

Ostatní jednání nepovažuje za prokázaná a obžalovaného z nich zprošťuje viny.

Za prokázané se považuje:

1. Zásah do počítačového systému.
2. Krádež, při níž došlo k odebrání věci za použití falešného klíče.

Ukládá se trest obecně prospěšných prací v rozsahu 30 hodin. Pokud obžalovaný tento trest náležitě nevykoná, bude nahrazen umístěním v zařízení pro mladistvé v trvání 15 dnů.

Poškození se se svými nároky odkazují na civilní řízení.

Anotace k judikátu

V online hře, či spíše virtuální komunitě, Habbo Hotel ve vlastnictví finské společnosti TTG Sulake si po vytvoření své identity hráč zařizuje svůj hotelový pokoj, komunikuje s ostatními hráči na virtuálních prostranstvích a využívá virtuál

ní služby. Vybavení hotelového pokoje si hráči pořizují za kredity, jež si ovšem musí koupit za skutečné peníze.

V nizozemském případě odcizilo pět mladistvých pachatelů několika mladistvým uživatelům virtuální komunity virtuální vybavení jejich pokoje v hotelu. Odcizení probíhalo podle předem naplánovaného scénáře. Pachatelé protiprávně pronikli do serveru Habbo Hotelu, odkud získali jména a e-mailové adresy uživatelů. Poté zaslali těmto uživatelům e-mailovou zprávu s odkazem na předem vytvořenou falešnou stránku (*fake site*), která napodobovala internetovou stránku Habbo Hotelu. Uživatelé byli vyzváni k zadání svého přihlašovacího jména a hesla. Tyto údaje následně pachatelé použili na skutečné internetové stránce virtuální komunity. Po zadání přihlašovacích jmen a hesel získali přístup k uživatelskému účtům, resp. pokojům. Po změně přihlašovacích jmen a hesel na uživatelských účtech poškozených, převedli virtuální vybavení hotelových pokojů na svoje vlastní účty.

Soud prvního stupně v Amsterdamu musel odpovědět na otázku, zda pachatelé svým jednáním spáchali jeden trestný čin, konkrétně zásah do počítačového systému, který byl podle obhajoby v tomto případě speciálním trestným činem k trestnému činu krádeže, či zda spáchali tento trestný čin v souběhu s trestným činem krádeže. Soudce ve věcech mládeže se nakonec přiklonil k druhé variantě a shledal obžalované vinným z trestných činů zásahu do počítačového systému v souběhu s trestným činem krádeže.

Kvalifikovaná skutková podstata trestného činu zásahu do počítačového systému v nizozemském trestním zákoníku obsahuje pojmy, jež by se daly přeložit jako převzetí, odposlech a zaznamenání dat (v originále *overnemen, aftappen a opnemen*). Ani pod jeden z těchto pojmů se podle soudu nedá podřadit jednání, jež spočívá v sebrání věci jejimu vlastníkovu (nizozemsky *wegnemen*), které je obsažené v ustanovení o trestném činu krádeže.

Termíny „odposlech a zaznamenání“ jsou používány pro úkony spočívající v zachycení a uchování proudících údajů, „převzetí“ poté k okopírování zaznamenaných údajů. Těchto jednání se pachatelé dopustili pouze ve vztahu k údajům týkajících se e-mailových a hotelových účtů uživatelů.

Odcizení vybavení virtuálního pokoje nemůže být podle soudu klasifikováno jako „odposlouchávání či zaznamenávání“, neboť data v podobě virtuálního nábytku nebyla pachatelé zachycena či uchována. Nedošlo ani k „převzetí“ dat, protože při tomto jednání, jak již bylo řečeno výše, dochází k okopírování údajů, avšak jejich majitel s nimi neztrácí možnost nakládat.

Virtuální předměty byly protiprávně převedeny z dispoziční moci svého majitele do dispoziční moci pachatelů, tj. sebrány ve smyslu ustanovení nizozemského trestního zákoníku o trestném činu krádeže (viz judikát *Ukradený amulet*).

Nizozemský soud svým rozhodnutím odlišil zásah do počítačového systému spojeného se zachycením a okopírováním dat v tomto systému uložených a krádeží virtuálních předmětů. Zatímco při „krádeži dat“ zůstávají tato data v dispozici poškozeného a pachatel získá pouze jejich kopii, jedná se při krádeži virtuálních předmětů o odebrání možnosti poškozeného s věcí nakládat, přičemž pachatel tuto možnost dispozice naopak získává.